

Рэалізацыя ідэі незалежнасці

Наш беларускі народ, бадай, выключна складаецца з сялян і работнікаў. Здраджаны сваёй буржуазіяй, якая прыняла „вышэйшую“ чужацкую культуру і выраклася сваёй нацыянальнасці, беларускі народ адначасна павінен быць вясцці барацьбу як за нацыянальнае, так і класавае вызваленне. Уціск сацыяльны і нацыянальны йшоў з адной і тэй самай крыніцы і дзеля гэтага і барацьба за нацыянальнае вызваленне была адначасна і барацьбою за сацыяльнае і эканамічнае вызваленне.

Зусім натуральна, што рэалізацыя ідэі дзяржаўнай незалежнасці беларускага народу магла адбыцца толькі тады, калі б улада знаходзілася ў руках сялян і работнікаў. Докажам гэтага зьяўляецца сучаснае дзяржаўнае будаўніцтва Беларускай Радавай Рэспублікі.

Ясна, што пры буржуазна-капіталістычнай уладзе Беларусь ні ў якім выпадку не магла б збудаваць сваёй дзяржаўнасці, бо буржуазная класа на абшарах Беларусі зьяўляецца ня толькі класавым ворагам працоўных масаў беларускага народу, але і нацыянальным, і яна ў будаўніцтве Беларускай дзяржавы ня бачыла для сябе ніякіх рэальных карысцяў. Аб гэтым яскрава сведчаць адносіны да беларускага руху як усіх расейскіх, так і польскіх буржуазных партыяў і іх урадаў.

Таксама наш народ ня мог спадзявацца на дапамогу ў справе будовы сваёй дзяржавы з боку буржуазных урадаў тых ці іншых дзяржаў, якія мелі ўплыў на вырашэнне лёсу павяеннай Эўропы. Ні Нямеччына, ні Антанга ня мелі ніякай ахвоты тварыць беларускую дзяржаву; у лепшым выпадку яны маглі б зь беларускіх абшараў зрабіць сваю калёнію, якая б была шырокім полем для эксплуатацыі і поўнага эканамічнага панявольнення чужаземным капіталам. І ў гэтым выпадку Беларусь ня можа пазайздросціць лёсу тых невялічкіх дзяржаў, якія ўтварыліся ў выніку сусветнай вайны і знаходзяцца ў поўнай залежнасці ад ласкі ці няласкі таго ці іншага магутнага апекуна.

Праклямаванне незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі 25-га сакавіка 1918 году, безумоўна, мае вялікае значэнне як пэўны этап у гісторыі разьвіцця беларускай дзяржаўнай думкі. Гэты акт у тагачасных абставінах ня мог даць адразу рэальных вынікаў. Стаўка на так модны ў той час дэмакратызм і самаазначэнне народаў, якімі прыкрываліся запраўдныя мэты сусветнай вайны, не магла быць выйгранна. Беларусь, стаўшы арэнай барацьбы двух змагаўшыхся светапаглядаў — старога капіталістычнага імперыялізму і нараджаючага ў муках рэвалюцыі новага ладу, — павінна была стаць выразна на тую ці іншую старану. Сярэдзіна ў духу невыразнага, аджываючага свой век дэмакратызму не магла задаволіць ні адной, ні другой стараны. У гэтым галоўная прычына няўдачы акту 25-га сакавіка.

Рыскі мір — вынік тагачасных суадносін сілаў — падзяліў Беларусь на дзве часткі, прынцыпова прызнаючы за Беларускамі народам права на незалежнае дзяржаўнае жыцццё¹. І вось, у той час, калі тут, на захадзе, шмат хто не прызнае за намі нават права называцца нацыяй, там, на ўсходзе, пачынаецца запраўдная раалізацыя ідэі аб дзяржаўным будаўніцтве Беларусі. У цяжкіх абставінах павяеннага эканамічнага зруйнавання беларускія працоўныя масы вядуць гэтую працу, якая ўрэшце дала ў выніках стварэнне Беларускай Радавай Рэспублікі, ахопліваючай, бадай, усе ўсходнія беларускія землі.

І гэта адбылося ня шляхам вайны, ня шляхам вырашэння аружжам спрэчных пытанняў, а шляхам узаемнага братэрскага паразумення працоўных масаў і іх прадстаўнікоў. Бо працоўны народ ніколі не зацікаўлены ў уціску і вызыску другога працоўнага народу². Класавае вызваленне нясе з сабою і нацыянальнае вызваленне³. Народы, вызваліўшыся ад панявольнення капіталу, змогуць наладзіць згоднае сужыццё ў братэрскім саюзе.

І мы шчыра верым, што і польскія працоўныя масы знойдуць супольную мову, каб паразумецца зь беларускімі работнікам і селянінам. Наступіць час, калі беларускі народ такжа рука аб руку пойдзе з польскімі народам, як ён ідзе цяпер зь вялікарасейскім і ўкраінскім.

Застаецца толькі пажадаць, каб гэты час хутчэй настаў.